

Latvijā radītas mūzikas īpatsvara palielināšana radiostacijās

Darba grupas sēde

2026.gada 15.aprīlī plkst.15.00, klātienē KM Lielajā zālē un attālināti – MS Teams platformā

Protokols Nr. 5

Dalībnieki: Ina Ločmele, Lāsma Krastiņa-Sidorenko, Egils Šēfers, Agnese Cimuška-Rekke, Kristers Pļešakovs, Baiba Liepiņa, Imants Belogrīvs, Liena Edvardsa, Elvijs Grafcovs, Skārleta Dombrovska-Latišenko, Inga Saksone, Una Stade, Una Klapkalne, Mārcis Auziņš, Jānis Daugavietis, Kārlis Būmeisters, Brita Barone, Gunta Līdaka, Ilva Milzarāja.

Dienas kārtība:

1. Tikšanās ar **Natasha Mandrusiak** – koncertu, festivālu, koncerttūru menedžere un producete, līdzdibinātāja un vadītāja organizācijas “Women in Music Canada” filiālei Kanādas provincē Albertā – “Women in Music Alberta”.
2. Diskusija par Kultūras ministrijas izstrādāto priekšlikumu, balstoties uz mūzikas nozares ierosinājumu, par Latvijā radītas mūzikas procentuālā īpatsvara noteikšanu radiostacijām (tostarp definīcijām, uzraudzības jautājumiem) un grozījumiem Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā.

N.Mandrusiaka: sniedz ieskatu vietējās mūzikas kvotu sistēmā Kanādā. Tie mākslinieki, kuri ir radio mūzikas programmu sarakstos, lielāka iespēja tikt uzaicinātiem festivālos. Stāsta, ka vismaz 35% no radio satura Kanādā jābūt vietējam saturam, ko sauc par “CanCon” kopš 1971. Tas darbojas pēc tā sauktās “Maple system”. Tā ir izstrādāta, lai palielinātu Kanādas mūzikas izpildītāju, dziesmu tekstu autoru un komponistu atpazīstamību Kanādas auditorijai. Tā arī cenšas stiprināt Kanādas mūzikas industriju, tostarp radošo un producēšanas komponentu. Lai muzikālo izlasi varētu uzskatīt par Kanādas saturu, tai parasti jāatbilst vismaz diviem no šiem nosacījumiem:

M-music (mūzika): mūziku pilnībā komponējis Kanādas pilsonis;

A-artist (mākslinieks): mūziku vai dziesmu vārdus galvenokārt izpilda Kanādas pilsonis;

P-performance (izpildījums): tiešraides izpildījuma, kas ir pilnībā ierakstīts Kanādā vai pilnībā izpildīts Kanādā un pārraidīts tiešraidē Kanādā;

L-lyrics (dziesmu vārdi): dziesmu vārdus pilnībā sarakstījis Kanādas pilsonis.

Savā darbā vietējās mūzikas kvotas N.Mandrusiaka sajūt, kad tiek izvēlēti mākslinieki festivāliem, jo šo izvēli nosaka radio TOP dziesmu listes. Un tā ir iespēja māksliniekiem doties tūrēs pa Kanādu un piepildīt koncertzāles ar klausītājiem.

K.Dagilis: jautā vai ir bijusi pretestība no radio staciju puses par ierobežojumiem programmēšanā.

N.Mandrusiaka: stāsta, ka savā pieredzē nav izjutusi pretestību no radio puses, jo 35% nav nemaz tik liels procents vietējā saturā, kas jāatskaņo. Un atlikušos 65% radio var izvēlēties

sastādīt pēc saviem ieskatiem. Māksliniekam ir svarīgi gūt panākumus savā valstī, lai varētu spēt eksportēt savu produktu un koncertēt ārpus Kanādas.

K.Dagilis: prezentē sagatavotos grozījumus Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā, kas paredz no 2028.gada pakāpeniskie ieviest vietējā satura īpatsvaru radiostacijās – 2028.gadā 10% apmērā, 2029.gadā 20% apmērā un 2030.gadā – 30% apmērā.

L.Edvardsa: iesaka salīdzināt abas definīcijas – fonogrammas latviešu valodā, latgaliešu rakstu valodā, lībiešu valodā un jaunrade ar definīcijām – ar definīcijām, kas ir atrunātas Autortiesību likumā.

E.Grafcovs: vērš uzmanību, ka esošo divu definīciju ietvaros, šādā kvotā neierakstītos latviešu mākslinieka angļu valodā ierakstīta dziesma, kas ir radīta 2020.gadā un senāk.

G.Zučika: skaidro, ka definīcija ir veidota tā, lai nebūtu pretrunā ar Eiropas brīvā tirgus noteikumiem. Attiecīgi drīkst veidot labvēlīgus nosacījumus jaunradei un vietējās valodas kopšanai, bet nedrīkst ierobežot pilsonības vai piederības dēļ.

A.Cimuška-Rekke: jautā, kāpēc jaunrades definīcijā tiek izmantots laika rāmis – 5 gadi? Aicina apdomāt vai nepieciešams jaunradi rāmēt kādā noteiktā laika rāmī. Argumentē, ka UNESCO definīcijā, kur minēta jaunrade, tā nav ierobežota laikā, bet gan viss, ko mākslinieks rada.

U.Klapkalne: vērš uzmanību, ka Raimond Paula dziesmas krievu valodā ne vienā kategorijā esošās definīcijas ietvaros neiekrīt. Uzsata, ka daudzas Latvijā radītas dziesmas neiekļausies šādā mūzikas kvotā pie esošās definīcijas.

A.Cimuška-rekke: vērš uzmanību, ka, tas, ka daļa Latvijā radītas mūzikas neierakstās kvotā, nenožīmē, ka šo mūziku nevar atskaņot. To joprojām drīkst atskaņot.

E.Grafcovs: piedāvā padomāt par definīciju, kura ļauj iekļaut arī senākus par 5 gadiem, uz kuras nav latviešu valodā, bet ir citvalodā.

I.Saksone: pasaules un tautas mūzikā ir vērojami kopdarbi ar dažādiem Eiropas valodas dialektiem un neoficiālām valodām, piemēram, velsiešu valoda. Norāda, ka šādā gadījumā šie atskaņojumi neatbilstu kvotai.

K.Dagilis: skaidro, ka tiks apkopots šodien izrunātais un definīcija saskaņota ar juristiem. Papildināto redakciju izsūtīs darba grupai izskatīšanai uz nākošo darba grupas sēdi.

K.Ļešakovs: jautā vai kvotas apmēr tiks mērīts no raidīšanas laika? Vai pēc dziesmu skaita no kopējā atskaņotā apjoma?

K.Dagilis, I.Milzarāja: norāda, ka precīzāk būtu veikt hronometrāžu.

K.Ļešakovs: norāda, ka tas būs papildus birokrātiskais slogs radiostacijām analizēt hronometrāžu.

L.Edvardsa: norāda, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācijas, piemēram, LaIPA ir gatava dalīties informācijā ar radiostacijām ar starptautiskajiem ISAIC kodiem katrai dziesmai. Tāpat AKKA/LAA ir gatava dalīties ar informāciju. Taču līdz šim radio stacijas ir bijušas pasīvas un nav izrādījušas interesi datu apmaiņai.

E.Grafcovs: skaidro, ka šādu starptautisku ISAIC kodu katrs mākslinieks var iekodēt savai mp3 dziesmai. Atbildīgam māksliniekam tas būtu obligāti jādara. Mūzikas nozare varētu nākt talkā informēt, skaidrot un stāstīt, kāpēc ir svarīgi māksliniekiem savām dziesmām šo vienoto kodu pievienot. Tas būtu ļoti vērtīgi mūzikas nozarei. Piemēram, jau šobrīd sabiedriskais radio neņem pretī dziesmu, ja tai nav pievienots šāds kods.

I.Belogrīvs: AKKA/LAA ir pieejami kodi kā komponistiem, kā kompozīcijām utt. Līdz šim tiešām nav bijusi atsauce no radio stacijām apmainīties ar datiem.

L.Edvardsa: norāda, ka būtu nepieciešams ierēķināt kādu procentu no finansējuma, lai kolektīvā pārvaldījuma organizācijas kopā ar NEPLP varētu sakārtot vienotu datu bāzi. LaIPai ir pieredze apmainīties ar fonogrammu datiem ar Sabiedrisko mediju un tā bija ļoti veiksmīga sadarbība.

I.Milzarāja: norāda, ka ir svarīga datu bāze, lai zinātu, kas NEPLP ir jāpārbauda un radio zinātu, ko var atskaņot, kas noteikti iekļausies kvotā.

E.Grafcovs: iesaka līdzīgi, kā Kanāda ir piešķirusi kļavas lapas zīmolu/birku Kanādas dziesmām kā atpazīstamības zīmi, varbūt Latvijas gadījumā tā var būt ozola lapa.

G.Zučika: piedāvā, ka pārejas periodā izmantot līdzfinansējumu no ES fondiem un LIAA digitalizācijas rīku attīstīšanai radio stacijām, kuras uztraucas par papildus administratīvo slogu šādas mūzikas kvotas monitorēšanai.

L.Edvardsa: skaidro, ka starptautisku kodu pievienošana dziesmām ir risinājums, ka radio cilvēkiem nav jāveic papildus hronometrażu un jāskaita līdz minūtes.

L.Edvardsa, I.Belogrīvs un I.Milzarāja vienojas par iekšēju tikšanos, lai kopīgi pārrunāt, ko tehniski prasītu šādas mūzikas kvotas ieviešana un monitorēšana.

Klātesošie vienojas, ka nākošā sēde tiks izziņota nākošnedēļ.

Sēde tiek slēgta plkst.17.00

Protokolēja I. Ločmele

Darba grupas vadītājs.....K.Dagilis*

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKU PARAKSTU

